

MACHAKOS UNIVERSITY

University Examinations for 2021/2022 Academic Year

SCHOOL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

DEPARTMENT OF LINGUISTICS AND LANGUAGES

FIRST YEAR SECOND SEMESTER EXAMINATION FOR

BACHELOR OF EDUCATION

AKS 101: LANGUAGE SKILLS IN KISWAHILI

TAREHE:

MUDA:

MAAGIZO: *Jibu swali la kwanza na mengine mawili kutoka kwa yale yaliyobaki.*

1. a) Fafanua dhana ya mawasiliano. (alama 4)
b) Eleza mawanda ya mawasiliano kwa mujibu wa Condon (1975). (alama 6)
c) Dhihirisha masharti matano yanayoweza kuathiri mazungumzo ya kawaida. (alama 10)
d) Taja na ueleze vikwazo vitano vya kijumla vya mawasiliano na upendekeze utatuzi wake. (alama 10)
2. a) Jadili umuhimu wa uakifishaji ukizingatia vipengele vifuatavyo:
  - i. Mshazari
  - ii. Koma
  - iii. Mabano
  - iv. Kistari kifupi
  - v. Kituo (alama 20)
3. Kwa kutoa mifano, eleza sifa kumi muhimu za uandishi wa kiakademia. (alama 20)
4. a) Fafanua sehemu kuu za insha. (alama 8)
b) 'Uandishi wa insha una dhima kubwa kwa mwanafunzi wa Kiswahili.' Thibitisha. (alama 12)
c) 'Muhtasari bora hufuata kanuni na hatua mahususi.' Jadili. (alama 20)

MACHAKOS UNIVERSITY

University Examinations for 2021/2022 Academic Year

SCHOOL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

DEPARTMENT OF LINGUISTICS AND LANGUAGES

FIRST YEAR SECOND SEMESTER EXAMINATION FOR

BACHELOR OF EDUCATION

AKS 100: INTRODUCTION TO THE STUDY OF LANGUAGE

TAREHE:

MUDA:

MAAGIZO: *Jibu swali la kwanza na mengine mawili kutoka kwa yale yaliyobaki.*

1. a) Fafanua dhana ya lugha. (alama 4)
b) Taja na ufafanue sifa kuu za lugha (alama 14)
c) Tofautisha jozi zifuatazo za istihali kama zinavyotumiwa katika taaluma ya isimu.
i. Umilisi na utendaji (alama 6)
ii. 'Langue' na 'parole' (alama 6)
2. a) Eleza dhana ya isimu. (alama 4)
b) Eleza sifa nne za kisayansi katika isimu. (alama 8)
c) Dhihirisha malengo manne ya isimu. (alama 8)
3. Jadili viwango vyovyote vitano vya isimu. (alama 20)
4. a) Fafanua aina zifuatazo za lugha. (alama 8)
i. Lingua franka
ii. Lugha ya taifa
iii. Lugha ya kimataifa
iv. Lugha rasmi
b) Tofautisha kati ya: (alama 12)
i. Pijini na krioli
ii. Uwili lugha na uwingi lugha
iii. Diakronia na sinkronia
5. Jadili asili ya lugha kwa msingi wa kidini. (alama 20)

MACHAKOS UNIVERSITY
University Examinations for 2021/2022 Academic Year
SCHOOL OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES
DEPARTMENT OF LINGUISTICS AND LANGUAGES
SECOND YEAR SECOND SEMESTER EXAMINATION FOR
BACHELOR OF EDUCATION
BACHELOR OF ARTS
AKS 200: PHONETICS AND KISWAHILI PHONOLOGY

TAREHE:

MUDA:

MAAGIZO: *Jibu swali la kwanza na mengine mawili kutoka kwa yale yaliyobaki.*

1. a) Andika maneno yafuatayo kifonetiki (alama 10)
  - i. Alivyomshughulikia
  - ii. Zilizodhoofika
  - iii. Yumbishwa
  - iv. Danganyika
  - v. Changamano
- b) Onyesha sifa bainifu za sauti zifuatazo. (alama 8)
  - i. /d/
  - ii. /k/
  - iii. /a/
  - iv. /y/
- c) Tofautisha na ulinganishe kati ya fonetiki na fonolojia. (alama 12)
2. Kwa kuzingatia namna ya kutamka, ziainishe konsonanti za Kiswahili. (alama 20)
3. a) Kwa kutolea mifano mwafaka bainisha maumbo yoyote matano ya silabi za Kiswahili sanifu. (alama 10)

- b) Bainisha silabi katika maneno yafuatayo: (alama 10)
- i. Maktaba
  - ii. Nne
  - iii. Labda
  - iv. Kichwani
  - v. Jangwani
4. Kwa kutoa mifano mwafaka dhihirisha mifanyiko yoyote mitano ya kifonolojia. (alama 20)
5. a) Fafanua mbinu mbili za kubainisha fonimu. (alama 8)
- b) Eleza kwa kutolea mifano dhana zifuatazo za kifonolojia (alama 12)
- i. Shadda
  - ii. Kiimbo
  - iii. Toni